

Lønnebe. Jeg skal ogsaa villigt indrømme, at den Løn, som tidligere var bleven givet Kjøbstadlærerne, tildeels ingenlunde kunde kaldes høi, idet Lønningen til de Lærere, der ikke tillige vare Kirkebetjente, dengang varierede fra 2—600 Rd.; dette var idetmindste Tilfældet i den Commune, hvor jeg hører hjemme, og det er fra den, at jeg vil tage de fleste af de Oplysninger, som jeg senere skal komme til. For de Lærere, som tillige vare Kirkebetjente, varierede Lønnen dog allerede dengang mellem 800 og 1000 Rd. Naar jeg imidlertid indrømmer, at Satterne for de yngste af disse Lærere, navnlig Lønnen paa 200 Rd., vare lave, maa jeg slynde mig at tilføie, at der just i 1855 og 56 var blevet ført Forhandlinger om at forhøie disse Lønninger, men disse bleve afbrudte ved Loven af 8de Marts 1856. Lønningen var dog imidlertid heller ikke lavere, end at Landcommunerne endnu omtrent bruge den samme Lønning for Andenlærerne; disses Lønning er nemlig ingenlunde bestemt i Loven af 8de Marts 1856, og efter hvad jeg har bragt i Erfaring, er Lønningen for Andenlærerne paa Landet nu i Reglen 200 Rd. foruden de Emolumenter, som Loven af 1856 foreskriver; paa mange Steder er deres Løn endog kun 180 Rd., ja, den gaar endog enkelte Steder ned til 150 Rd. Følgerne af Loven af 1856 ublevere ikke for Kjøbstadcommunerne; denne Lov medførte tværtimod, at Udgifterne til Skolevæsenet i Kjøbstadcommunerne steg til en i mine Tanker uforholdsmæssig Høide. Det Bidrag, som Odense Commune i Aaret 1855 ydede til Skoleudgifterne ved Paaligning paa sine Indvaanere, var saaledes 5,300 Rd., men Loven af 1856 kom, og i 1857 maatte Odense Commune saa paaligne 12,300 Rd. til Skolevæsenet. Udgifterne steg altsaa i de nævnte Aar fra 5,300 Rd. til 12,300 Rd. Det er naturligt, at nogle af disse Udgifter hidrørte fra, at Skolerne maatte udvides, og at der maatte ansættes flere Lærere, men væsentligt skrebe de sig dog derfra, at Lønningen var bleven forhøiet med over 100 pCt. for den største Deel af Lærerne. Udgifterne til Skolevæsenet have siden bestandigt været i Tiltagende, og dette har naturligviis foruroliget Kjøbstadcommunerne. De have derfor maattet

see sig om for at opbæge, om der ikke paa nogen Maade kunde bevirkes nogen Nedgang i disse Udgifter. Odense Commune har saaledes indstillet og faaet Ministeriets Indvilligelse til, at den maatte ansætte Lærerinder. Disse Lærerinders Gage er naturligviis betydeligt lavere end Lærernes, og paa den Maade er det ogsaa lykkes at bevirke, at Udgifterne til Skolevæsenet, idetmindste i de senere Aar, ikke ere stegne i det Forhold som tidligere; jeg skal imidlertid dog ophøse, at de trods denne Foranstaltning bestandigt have været i Stigen, saaledes at de Udgifter, der skulle paalignes Beboerne i Odense Commune til Skolevæsenet for Aaret 1867, have udgjort circa 14,000 Rd., hvilket altsaa vil sige omtrent 1 Rd. for hvert Individ. Paa Landet ere de Udgifter, der lignedes til Skolevæsenet, langtfra naaede op til en saadan Størrelse som 1 Rd. pr. Individ; de ere vel der neppe halvt saa store, og saavidt jeg har kunnet see af en Beretning fra Kjøbenhavn, som jeg har for mig, der rigtignok skriver sig fra en lidt tidligere Tid, overstige Udgifterne der ikke synderligt 3 Mk. pr. Individ. I Odense ere de derimod, som sagt, stegne til en Paaligning af 1 Rd. pr. Individ, og ifølge en Beretning, jeg har seet, skulle disse Udgifter i adskillige andre Kjøbstadcommuner være bleve endnu større, saa at jeg troer, at der er al mulig Anledning til at sørge for, at Udgifterne snarere blive lavere end høiere. Det var nu det, som jeg havde troet, at nærværende Lovforslag tildeels vilde bevirke. I den Skikkelse, hvori det er kommet ind her i Thinget, viser det sig imidlertid, at det Princip, som jeg ubetinget maa erkjende for at være det rigtige, nemlig, at Kjøbstad og Land i saadanne Forhold skulle være stillede lige, saaledes at Contractsfriheden for Kjøbstadernes Vedkommende skal hævedes ligesaa godt som for Landets Vedkommende, ikke er steet Fyldest i samme, idet Lovforslaget udtrykkeligt siger, at de Lærerinder, der blive ansatte ved en Kjøbstadskole, skulle lønnes med den Løn, der i Loven af 8de Marts 1856 er bestemt for Lærere, kun at ¹/₃ kan frabrages, medens Lovforslaget for Landets Vedkommende siger, at Lønnen skal sættes som for Andenlærer, hvorved det maa erindres, at der intetsteds er normeret nogenstømhøiest Gage for